

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 975) [www. economy.nayka.com.ua](http://www.economy.nayka.com.ua) | № 5, 2020 | 28.05.2020 р.

DOI: [10.32702/2307-2105-2020.5.14](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.5.14)

УДК: 338.439

Л. П. Рогатіна,

*д. е. н., доцент, завідувач кафедри економічної теорії та фінансово-економічної безпеки,
Одеська академія харчових технологій
ORCID ID: 0000-0002-1055-810X*

І. О. Іртищева,

*д. е. н., професор, завідувач кафедри менеджменту,
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
ORCID ID: 0000-0002-7025-9857*

І. С. Крамаренко,

*к. е. н., доцент, декан факультету права та соціально-освітніх технологій,
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини Університету «Україна»
ORCID ID: 0000-0002-0417-0918*

Є. Г. Андрющенко,

*аспірант, Одеська академія харчових технологій
ORCID ID: 0000-0002-7681-9560*

В. В. Білан,

*аспірант, Одеська академія харчових технологій
ORCID ID: 0000-0003-0726-4271*

ІНВЕСТИЦІЙНА СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ: МІКРО-, МЕЗО-, МАКРОРІВНІ

L. Rogatina

*Doctor of Economic Sciences, Associate Professor,
Head of the Department of Economic Theory and Financial and Economic Security,
Odessa National Academy of Food Technologies*

I. Irtysheva

*Doctor of Economic Sciences, Professor, Head of Management Department,
National University of Shipbuilding named after Admiral Makarov*

I. Kramarenko

*PhD in Economics, Associate Professor,
Dean of the Faculty of Law and Social and Information Technologies,
Mykolaiv Interregional Institute of Human Development of the "Ukraine" University
Ye. Andriushchenko*

Postgraduate student, Odessa Academy of Food Technologies

V. Bilan

Postgraduate student, Odessa Academy of Food Technologies

**INVESTMENT COMPONENT OF ECONOMIC SECURITY: MICRO-, MESO-, MACRO-
LEVELS**

Метою статті є інвестиційної складової економічної безпеки на мікро-, мезо-, макрорівнях. Основними завданнями дослідження є: обґрунтування функціональної моделі інвестиційної складової економічної безпеки на мікро-, мезо-, макрорівнях; провести комплексний аналіз відповідно до функціонального підходу реалізації інвестиційної складової економічної безпеки у трьох вимірах: інституційному, секторальному та технологічному.

Обґрунтовано функціональний підхід до діагностики інвестиційного потенціалу окремої території. Даний підхід поєднує у собі структурно-класифікаційні ознаки інвестиційних процесів на їх ефективності й дозволяє формувати поточну модель інвестиційної складової економічної безпеки на мікро-, мезо-, макрорівнях, що є основою для проектування стратегічної цільової моделі розвитку інвестиційних процесів.

У відповідності до функціонального підходу проведено комплексний аналіз реалізації інвестиційної складової економічної безпеки у трьох вимірах: інституційному, секторальному та технологічному. Проведено розрахунки продуктивності, рентабельності та соціальної ефективності, які дозволили визначити загальні тенденції ефективності використання основного капіталу в економіці регіонів, а також їх диференціацію за окремими інституційними секторами. Результати аналізу показали, що за період 2014-2017 років не відбулося суттєвих структурних зрушень у формуванні та використанні інвестиційної складової економічної безпеки у розрізі інституційних секторів. Водночас, додаткової уваги потребують окремі виявлені тенденції щодо зниження продуктивності нагромадженого капіталу та його впливу на формування доданої вартості, особливо у секторі державного управління та секторі нефінансових корпорацій. Підвищення продуктивності інвестицій потребує формування ефективної інноваційної, промислової та політики, що сприятиме нарощенню виробництва продукції та високою доданою вартістю. Важливими функціональними характеристиками інвестиційної складової економічної безпеки є його розподіл між економічними секторами та галузями, співвідношення яких у значній мірі характеризує тип економічного розвитку країни, а структурні зрушення у динаміці – вектор такого розвитку.

The purpose of the article is the investment component of economic security at the micro, meso and macro levels. The main objectives of the study are: substantiation of the functional model of the investment component of economic security at the micro, meso, macro levels; to conduct a comprehensive analysis in accordance with the functional approach to the implementation of the investment component of economic security in three dimensions: institutional, sectoral and technological.

The functional approach to diagnostics of investment potential of separate territory is substantiated. This approach combines structural and classification features of investment processes on their efficiency and allows to form the current model of the investment component of economic security at the micro, meso, macro levels, which is the basis for designing a strategic target model of investment processes.

In accordance with the functional approach, a comprehensive analysis of the implementation of the investment component of economic security in three dimensions: institutional, sectoral and technological. Calculations of productivity, profitability and social efficiency were made, which allowed to determine the general tendencies of efficiency of fixed capital use in the economy of the regions, as well as their differentiation by separate institutional sectors. The results of the analysis showed that during the period 2014-2017 there were no significant structural changes in the formation and use of the investment component of economic security in terms of institutional sectors. At the same time, some identified trends in the decline in the productivity of accumulated capital and its impact on value added, especially in the general government sector and the non-financial corporations sector, need additional attention. Improving investment productivity requires the formation of effective innovation, industrial and policies that will increase production and high added value. Important functional characteristics of the investment component of economic security are its distribution between economic sectors and industries, the ratio of which largely

characterizes the type of economic development of the country, and structural changes in the dynamics - the vector of such development.

Ключові слова: *інвестиції; інвестиційні ресурси; інвестиційна складова; економічна безпека; мікрорівень; мезорівень; макрорівень.*

Key words: *investments; investment resources; investment component; economic security; micro level; meso level; macro level.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. На сучасному етапі трансформаційних зрушень, що характерні для національної економіки, важливим чинником економічного зростання та досягнення суспільного прогресу є не тільки залучення інвестиційних ресурсів, а також організація їх ефективного використання, що передбачає створення умов для їх ефективного перерозподілу та спрямування у сектори, напрями та види діяльності, що сприятимуть мультиплікативному зростанню економіки, створенню робочих місць та вирішенню нагальних і стратегічних проблем забезпечення економічної безпеки.

Погоджуємося з думкою Черкаської В.В., що однією з головних причин стримування розвитку української економіки є неефективна інвестиційна політика, яка в нашій країні реалізується за умови порушення оптимальних співвідношень між національними заощадженнями та інвестиціями в господарський комплекс, скорочення обсягів накопичення, зменшення бюджетних капіталовкладень, неефективного використання прямих іноземних інвестицій тощо [1].

Управління інвестиційними процесами в країні повинно здійснюватися насамперед у відповідності до загальної стратегії соціально-економічного розвитку та слугувати дієвим інструментом її реалізації, забезпечувати першочергове вирішення економічних, соціальних та екологічних проблем та сприяти переходу до інноваційної моделі економічного зростання. У цьому контексті важливим елементом формування дієвої інвестиційної політики є оцінка функціональної структури інвестицій, що дозволить виявити основні проблеми та диспропорції інвестиційних процесів у розрізі видів економічної діяльності, інвестиційних активів та напрямів інвестування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження сутності, формування, проблем розвитку інвестиційної складової економічної безпеки внесли багато українських науковців, зокрема: І.І. Вініченко, В.П. Галушко, В.М. Геєця, О.Д. Гудзинського, О.І. Дація, І.О. Іртишевої, О.Ю. Єрмакова, М.І. Кісіля, С.М. Кваши, В.В. Ковальова, О.В. Колянка, В.С. Кравцова, М.І. Крупки, Н.П. Резніка, Н.Д. Свірідової, А.І. Сухорукова, Н.М. Сіренко, М.І. Стегней, Н.О. Шевченко та ін. Проте тенденції світової економічної кризи висувають нові вимоги до формування, визначення й аналізу інвестиційної складової економічної безпеки на мікро-, мезо-, макрорівнях, відповідно потребують дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є інвестиційної складової економічної безпеки на мікро-, мезо-, макрорівнях. Основними завданнями дослідження є: обґрунтування функціональної моделі інвестиційної складової економічної безпеки на мікро-, мезо-, макрорівнях; провести комплексний аналіз відповідно до функціонального підходу реалізації інвестиційної складової економічної безпеки у трьох вимірах: інституційному, секторальному та технологічному.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Мошенський С. визначає «оцінку інвестиційної складової економічної безпеки має визначальне значення, її показником є зростання валових інвестицій та ефективність їхнього використання. Питання оцінки інвестиційної безпеки реального сектору економіки як країни, так і регіону належать до найменш вивчених. Сучасні наукові дослідження стосуються, в основному, загальноекономічних аспектів, залишаючи без достатньої уваги особливості інвестиційного процесу. В цих умовах стає необхідним спеціальне дослідження питань гарантування інвестиційної безпеки вітчизняної економіки, а також побудова системи відповідних показників.» [2, с.167].

Інвестиційна безпека держави є важливою складовою частиною економічної безпеки (рис. 1).

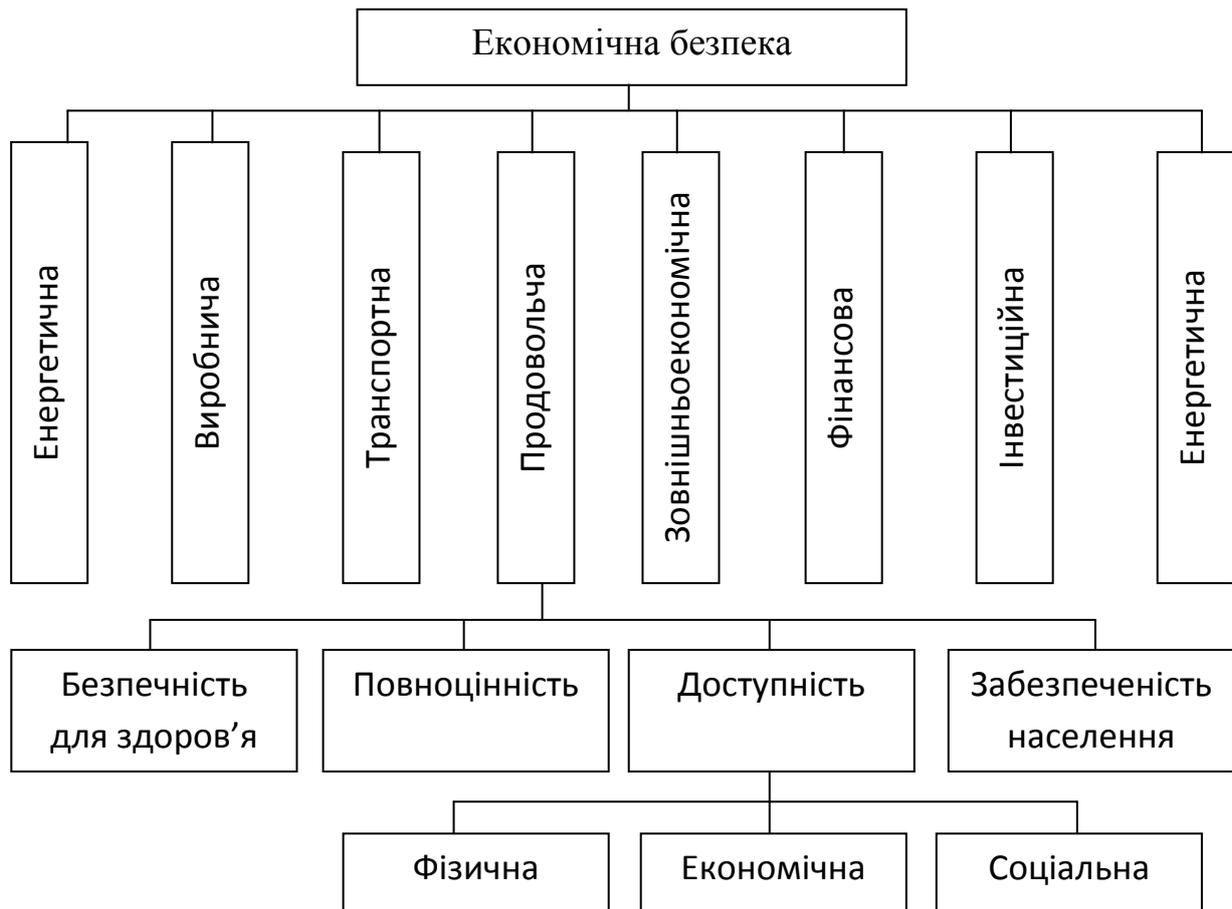

Рис. 1. Інвестиційна безпека в структурі економічної безпеки держави
Джерело: [3]

На основі досліджених підходів до оцінки інвестиційної складової економічної безпеки на мікро-, мезо-, макrorівнях, авторами запропоновано функціональний підхід до його діагностики. Даний підхід поєднує у собі структурно-класифікаційні ознаки інвестиційних процесів на їх ефективності й дозволяє формувати поточну модель економічної безпеки на мікро-, мезо-, макrorівнях, що є основою для проектування стратегічної цільової моделі розвитку інвестиційних процесів.

У відповідності до функціонального підходу, інвестиції виконують функцію активізації економічного зростання та розвитку за певними напрямками, видами діяльності та у сукупності формують загальну модель економічного відтворення на всіх рівнях. Схематично, функціональну модель інвестиційного потенціалу можна зобразити у такому вигляді (рис. 2).

Дана модель може використовуватися для вимірювання інвестиційного потенціалу у контексті структурних зрушень, проведення бенчмаркінгу або проблемно-цільового аналізу.

У контексті функціональної структури запропоновано виділяти такі підходи до оцінки обсягів та структури інвестиційної складової економічної безпеки на мікро-, мезо-, макrorівнях:

1. Інституційна структура – характеризує характер нагромадження і розподілу інвестиційних ресурсів поміж інституційними секторами економіки: сектором не фінансових корпорацій, фінансових корпорацій, державного управління, домашніх господарств та некомерційних організацій.

Порівняльний аналіз такого розподілу у динаміці показує структурні трансформації формування, реалізації та ефективності використання інвестиційного потенціалу у розрізі інституційних секторів економіки. Оцінка інвестиційного потенціалу у розрізі інституційних секторів може здійснюватися на основні опосередкованих показників розподілу чистої доданої вартості, валового нагромадження капіталу, чистого скоригованого прибутку та оплати праці найманих працівників, які зведено у таблицю 1.

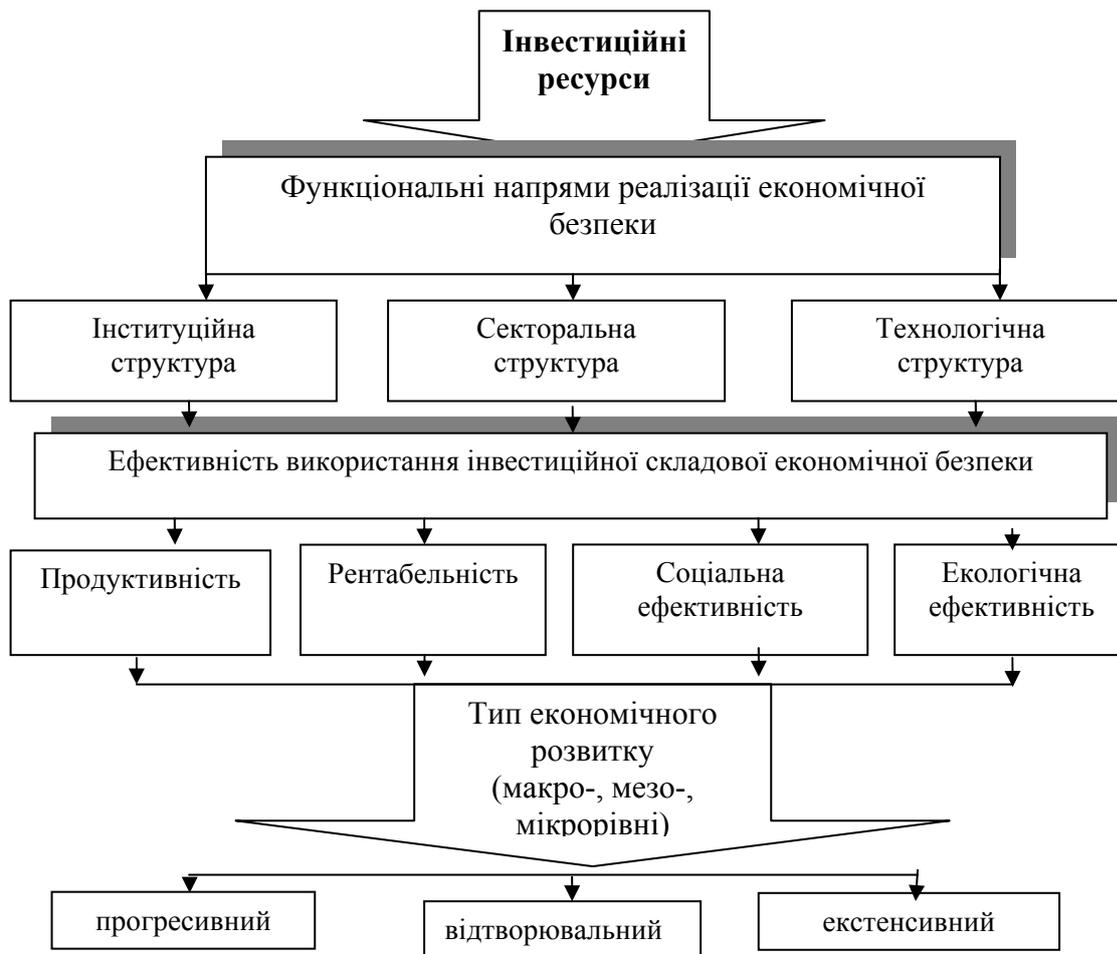

Рис. 2. Функціональна модель інвестиційної складової економічної безпеки на мікро-, мезо-, макрорівнях
Джерело: авторами запропоновано

У якості базового періоду для порівняння обрано 2014 рік, що став своєрідною відправною точкою трансформаційних процесів в економіці, що зумовлені насамперед зміною геополітичного вектору розвитку економіки та початком ряду економічних реформ.

Зведені дані інституційних рахунків показали, що у 2017 році порівняно з 2014 зросли показники економічного розвитку, проте таке зростання відбувалося не достатньо пропорційно у розрізі інституційних секторів. Зокрема, найбільший приріст нагромадження основного капіталу спостерігається у секторі державного управління (+328%), що свідчить про суттєве зростання капіталізації державних підприємств. Позитивним є приріст валового нагромадження у секторі не фінансових корпорацій, яке збільшилося на 101,1% а також суттєве збільшення валового прибутку сектору не фінансових корпорацій (+138,4%), що свідчить про помірне зростання інвестиційного потенціалу у реальному секторі. В інших секторах приріст вказаних показників відбувається більш повільними темпами.

Таблиця 1.

Динаміка рахунків інституційних секторів економіки України у 2014 та 2017 роках, млн. грн.

Показники, млн. грн.	Період	Нефінансові корпорації	Фінансові корпорації	Сектор загального державного управління	Домашні господарства	Некомерційні організації	Уся економіка
Нагромаджен-ня основного капіталу	2014	172177,0	5200,0	16579,0	29845,0	526,0	224327
	2017	346284,0	7458,0	71084,0	43972,0	1529,0	470327
	приріст,%	101,1	43,4	328,8	47,3	190,7	109,7
Чиста додана вартість	2014	651472,0	64646,0	188114,0	276231,0	6166,0	1186629
	2017	1215788,0	72109,0	350386,0	510537,0	10585,0	21594050
	приріст,%	86,6	11,5	86,3	84,8	71,7	82,0
Валовий прибуток. Змішаний дохід	2014	304134,0	35489,0	23955,0	283510,0	693,0	647781
	2017	725026,0	39807,0	48360,0	530919,0	1751,0	1345863
	приріст,%	138,4	12,2	101,9	87,3	152,7	107,8
Оплата праці найманих працівників	2014	490883,0	32574,0	187879,0	17716,0	5891,0	734943
	2017	748208,0	37011,0	350226,0	24936,0	10366,0	1170747
	приріст,%	52,4	13,6	86,4	40,8	76,0	59,3

Джерело: авторами сформовано за даними Державної служби статистики України [4]

У динаміці спостерігається незначні структурні зрушення приросту питомої ваги інституційних секторів у формуванні валового внутрішнього продукту за категоріями їх внеску у загальну додану вартість, нагромадження капіталу, прибутку та оплати праці найманих працівників, що проілюстровано у таблиці 2.

Таблиця 2.

Питома вага інституційних секторів у формуванні окремих рахунків ВВП

Показники, %	Період	Нефінансові корпорації	Фінансові корпорації	Сектор загального державного управління	Домашні господарства	Некомерційні організації, що обслуговують домашні господарства	Уся економіка
Нагромаджен-ня основного капіталу	2014	76,8	2,3	7,4	13,3	0,2	100,0
	2017	73,6	1,6	15,1	9,3	0,3	100,0
	приріст,%	-3,1	-0,7	7,7	-4,0	0,1	0,0
Чиста додана вартість	2014	54,9	5,4	15,9	23,3	0,5	100,0
	2017	56,3	3,3	16,2	23,6	0,5	100,0
	приріст,%	1,4	-2,1	0,4	0,4	0,0	0,0
Валовий прибуток, змішаний дохід	2014	47,0	5,5	3,7	43,8	0,1	100,0
	2017	53,9	3,0	3,6	39,4	0,1	100,0
	приріст,%	6,9	-2,5	-0,1	-4,3	0,0	0,0
Оплата праці найманих працівників	2014	66,8	4,4	25,6	2,4	0,8	100,0
	2017	63,9	3,2	29,9	2,1	0,9	100,0
	приріст,%	-2,9	-1,3	4,4	-0,3	0,1	0,0

Джерело: авторами розраховано за даними таблиці 1.

Результати розрахунків показали незначні структурні зміни внеску окремих інституційних секторів у формування кінцевих рахунків національної економіки. Зокрема, спостерігається незначне скорочення сектору не фінансових та фінансових корпорацій у валовому нагромадженні основного капіталу (-3,1 і -0,7%) та оплати праці найманих працівників (відповідно: -2,9 та 1,3%) за рахунок зростання питомої ваги державного сектору у формуванні цих рахунків (7,7 та 4,4%). Незначні зміни пропорцій на користь державного сектору зумовлені зростанням обсягів капіталізації окремих державних підприємств енергетичної сфери (зокрема Нафтогазу та Укргазвидобування) а також збільшення капітальних витратів та чисельності працівників сфери оборони та державної безпеки. Водночас, позитивним є збільшення питомої ваги не фінансових корпорацій у формуванні валової доданої вартості (+1,4%) та валового прибутку (6,9%), що свідчить про поступове підвищення ефективності функціонування реального сектору економіки.

Використовуючи дані рахунків, що наведені у таблиці можна розрахувати ряд показників, які опосередковано характеризують ефективність реалізації капітальних інвестицій у розрізі інституційних секторів, а саме:

1) Продуктивність капіталу:

$$ПК = \frac{ЧДВ}{ВНК} \quad (1)$$

де, ПК – продуктивність основного капіталу, млн грн.;

ЧДВ – чиста додана вартість, млн грн.;

ВНК – валове нагромадження капіталу, млн грн.

Даний показник можна використовувати для оцінки впливу валових інвестицій у формі валового нагромадження капіталу на формування доданої вартості, тобто скільки доданої вартості в економіці було вироблено завдяки нагромадженню капіталу. Зростання даного показника у динаміці свідчить про підвищення ефективності використання інвестицій у процесі формування ВВП.

2) Рентабельність капіталу:

$$РК = \frac{ВП}{ВНК} \times 100 \quad (2)$$

де, РК – рентабельність основного капіталу, %

ВП – валовий прибуток (змішаний дохід), млн. грн.;

Рентабельність основного капіталу показує наскільки ефективно використовується нагромаджений в економіці капітал, тобто скільки прибутку було згенеровано на кожен гривню залучених інвестицій.

3) Вплив валового нагромадження капіталу на добробут працівників (коефіцієнт соціальної ефективності інвестицій):

$$СЕ = \frac{\Delta ВНК}{\Delta ОП} \quad (3)$$

СЕ – соціальна ефективність інвестицій в економіці,

$\Delta ВНК$ - приріст валового нагромадження капіталу, %

$\Delta ОП$ - приріст фонду оплати праці найманих працівників, %

Соціальна ефективність ілюструє вплив процесів інвестування на підвищення соціальних стандартів у формі зростання заробітної плати та (або) зайнятості.

На основі наведених формул та даних таблиці 1 розраховано показники продуктивності, рентабельності та соціальної ефективності капітальних інвестицій у національній економіці. Результати розрахунків наведено у таблиці 3.

Таблиця 3.

Узагальнені показники ефективності реалізації інвестиційного потенціалу в національній економіці у розрізі інституційних секторів

Показники, %	Період	Нефінансові корпорації	Фінансові корпорації	Сектор загального державного управління	Домашні господарства	Некомерційні організації, що обслуговують домашні господарства	Уся економіка
Продуктивність основного капіталу	2014	3,8	12,4	11,3	9,3	11,7	5,3
	2017	3,5	9,7	4,9	11,6	6,9	4,6
	приріст,%	-7,2	-22,2	-56,6	25,4	-40,9	-13,2
Рентабельність	2014	1,8	6,8	1,4	9,5	1,3	2,9
	2017	2,1	5,3	0,7	12,1	1,1	2,9
	приріст,%	0,3	-1,5	-0,8	2,6	-0,2	0,0
Соціальна ефективність	2017	0,52	0,31	0,26	0,86	0,40	0,54

Джерело: авторами розраховано за даними таблиці 1.

Проведені розрахунки дозволили визначити загальні тенденції ефективності використання основного капіталу в національній економіці а також їх диференціацію за окремими інституційними секторами. Зокрема, найвищий рівень рентабельності (5,3%) та продуктивності (12,8 млн. грн.) нагромадженого капіталу є характерним для сектору фінансових корпорацій, що пояснюється насамперед порівняно незначними обсягами нагромадженого капіталу та найвищими темпами обертання коштів у даному секторі. Загалом, насторожує скорочення продуктивності нагромадженого капіталу в усіх секторах економіки у 2017 році порівняно з 2017 у середньому на 13,2%. Це може пояснюватися зростанням обсягів валового нагромадження капіталу з одночасним скороченням продукування доданої вартості. Продовження таких тенденцій може свідчити про пролонгування процесів деіндустріалізації економіки та зростання її ресурсної складової.

Найнижчі показники продуктивності спостерігаються у секторі не фінансових корпорацій, що пов'язано з високою капіталоємністю процесів створення доданої вартості. Водночас, позитивним для реального сектору є зростання рентабельності інвестицій на фоні їх зниження в інших секторах.

Найвищий рівень соціальної ефективності характерний для сектору домашніх господарств, де приріст нагромадження капіталу на 1% призводить до приросту заробітної плати на 0,86 %.

Проведений аналіз показав, що на протязі 2014-2017 років не відбулося суттєвих структурних зрушень у формуванні та використанні інвестиційного потенціалу у розрізі інституційних секторів. Водночас, додаткової уваги потребують окремі виявлені тенденції щодо зниження продуктивності нагромадженого капіталу та його впливу на формування доданої вартості, особливо у секторі державного управління та секторі не фінансових корпорацій. Підвищення продуктивності інвестицій потребує формування ефективної інноваційної, промислової та політики, що сприятиме нарощенню виробництва продукції та високою доданою вартістю.

Важливими функціональними характеристиками інвестиційної складової економічної безпеки є його розподіл між економічними секторами та галузями, співвідношення яких у значній мірі характеризує тип економічного розвитку країни, а структурні зрушення у динаміці – вектор такого розвитку. Це підтверджується також дослідженнями Мельник А.Г., яка стверджує: «Відображення якісного рівня розвитку економічної системи в цілому здійснюється за допомогою висвітлення секторальної структури національної економіки за видами економічної діяльності. Ефективна секторальна структура економіки, що відповідає соціально-орієнтованій моделі економіки ринкового типу і базується на використанні як конкурентних переваг у світовому поділі праці, так і економічних переваг міжнародної інтеграції, є гарантом незалежності будь-якої країни і запорукою її динамічного розвитку [5].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Обґрунтовано функціональний підхід до діагностики інвестиційного потенціалу окремої території. Даний підхід поєднує у собі структурно-класифікаційні ознаки інвестиційних процесів на їх ефективності й дозволяє формувати поточну модель інвестиційної складової економічної безпеки на мікро-, мезо-, макрорівнях, що є основою для проектування стратегічної цільової моделі розвитку інвестиційних процесів.

У відповідності до функціонального підходу проведено комплексний аналіз реалізації інвестиційної складової економічної безпеки у трьох вимірах: інституційному, секторальному та технологічному. Проведено розрахунки продуктивності, рентабельності та соціальної ефективності, які дозволили визначити загальні тенденції ефективності використання основного капіталу в економіці регіонів, а також їх диференціацію за

окремими інституційними секторами. Результати аналізу показали, що за період 2014-2017 років не відбулося суттєвих структурних зрушень у формуванні та використанні інвестиційної складової економічної безпеки у розрізі інституційних секторів. Водночас, додаткової уваги потребують окремі виявлені тенденції щодо зниження продуктивності нагромадженого капіталу та його впливу на формування доданої вартості, особливо у секторі державного управління та секторі нефінансових корпорацій. Підвищення продуктивності інвестицій потребує формування ефективної інноваційної, промислової та політики, що сприятиме нарощенню виробництва продукції та високою доданою вартістю. Важливими функціональними характеристиками інвестиційної складової економічної безпеки є його розподіл між економічними секторами та галузями, співвідношення яких у значній мірі характеризує тип економічного розвитку країни, а структурні зрушення у динаміці – вектор такого розвитку.

Список літератури.

1. Черкаська В.В. Механізми державного управління щодо залучення інвестицій в економіку Запорізької області. URL:<https://www.inter-nauka.com/uploads/public/15058930763215.pdf#page=54> (дата звернення 20.04.2020).
2. Мошенський С. Інвестиційна безпека в системі забезпечення економічної безпеки держави: поняття, категорії, сутність. *Наука молода*. 2008. №10. С. 166-171
3. Ульяновченко О.В. Продовольча безпека – основа національної безпеки держави: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://humanright.org.ua/blogs/prodovolcha_bezpeka.
4. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 20.04.2020).
5. Мельник А.Г. Секторальна структура економіки України. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. випуск 14. С. 203-206.
6. Іртищева І.О., Крамаренко І.С. Інвестиційна привабливість економіки: міжрегіональні асиметрії. *Регіональна економіка*. 2014. №2 (72).С.84-95
7. Крамаренко І.С. Регіональна структура інвестиційного потенціалу: сучасний стан та концептуальні підходи. *Вісник ХНАУ*. 2019. № 4. С. 150-162.
8. Крамаренко І.С., Сенкевич О.Ф., Клецов Є.С., Прокопенко Н.О., Кльоц Ю.Ю. Особливості формування інвестиційного потенціалу: регіональний та національний аспект. *Вісник ХНАУ*. 2019. № 3. С. 343-357.
9. Іртищева І.О., Потапенко О.М. Інституційне забезпечення інвестиційно-інноваційного розвитку. *Бізнес-навігатор*. 2011. №3 (24). С.102-106
10. Бурковський І.Д., Іртищева І.О. Інвестиційне забезпечення економічного розвитку аграрного виробництва. *Економіка АПК*. 2005. №12. С.71-73.

References.

1. Cherkaska, V.V. (2016) “Mechanisms of public administration to attract investment in the economy of Zaporozhye region”, available at: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/15058930763215.pdf#page=54> (Accessed 20 April 2020).
2. Moshensky, S. (2008) “Investment security in the system of economic security of the state: concept, categories, essence”, *Science is young*, vol.10, pp. 166-171
3. Ulyanchenko, O.V. (2017) “Food security - the basis of national security of the state” mode, available at: http://humanright.org.ua/blogs/prodovolcha_bezpeka. (Accessed 20 April 2020)
4. State Statistics Service of Ukraine (2020), available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 20 April 2020)
5. Melnik, A.G. (2016) “Sectoral structure of Ukraine's economy”, *Global and national economic problems*, vol.14, pp. 203–206.
6. Irtyshcheva, I.O. and Kramarenko, I.S. (2014), “Investment attractiveness of the economy: inter-regional asymmetries”, *Regional economy*, vol. 2 (72), pp.84-95
7. Kramarenko, I.S. (2019), “Regional structure of investment potential: current state and conceptual approaches”, *KhNAU Bulletin*, vol. 4, pp. 150-162.
8. Kramarenko, I.S., Senkevich, O.F., Kletsov E.S., Prokopenko N.O. and Klyots Yu.Yu. (2019), “Features of investment potential formation: regional and national aspect”, *KhNAU Bulletin*, vol. 3, pp. 343-357.
9. Irtyshcheva I.O. and Potapenko O.M. (2011), “Institutional support for investment and innovation development”. *Business navigator*, №3 (24), pp.102-106
10. Burkovsky I.D. and Irtyshcheva I.O. (2005), “Investment support for the economic development of agricultural production”, *APK economy*, vol.12, pp.71-73.

Стаття надійшла до редакції 20.05.2020 р.